

Izlaganje predsjedatelja Ustavno-pravnog povjerenstva Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH Halida Genjca na Četvrtoj međunarodnoj Konferenciji parlamentarnih odbora za zakonodavstvo na temu: „Pravni uvjeti za pohranjivanje osobnih podataka u Bosni i Hercegovini“

Berlin, 02. lipanj 2015.

Što se tiče pravnih uslova za obrađivanje ličnih podataka, koje se odnose na njihovo prikupljanje, prenos i čuvanje, u Bosni i Hercegovini, formalno - pravno postoje isti uslovi kao u zemljama članicama EU.

Kada su u pitanju Međunarodni propisi, tu su u prvom redu Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao sastavni dio pravnog sistema BiH, kao i Konvencija za zaštitu lica s obzirom na automatsku obradu ličnih podataka i slobodnom toku tih podataka sa dodatnim protokolima – Konvencija 108, koju je BiH ratifikovala 2006 godine. Na putu evropskih integracija BiH je potpisala Sporazum o stabilizaciji pridruživanju sa EU i u istom se obavezala da će formirati nezavisno nadzorno tijelo za zaštitu ličnih podataka. Bitno je spomenuti i Direktivu 95/46 Evropskog parlamenta i Vijeća, inkorporirana u nacionalni zakon.

Kada govorimo o domaćim propisima, trebamo napomenuti da Ustav Bosne i Hercegovine ne utvrđuje pravo na zaštitu ličnih podataka kao posebno pravo, ali preko Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, za koju je u Ustavu utvrđeno da ima direktnu primjenu i prioritet nad svim drugim propisima, u članu 8. - pravo na privatni i porodični život dom i prepisku, garantira pravo na privatni život u pogledu obrade ličnih podataka svim građanima BiH.

Slijedom naprijed navedenih međunarodnih pravnih propisa i Ustava BiH, 2006 godine donesen je Zakon o zaštiti ličnih podataka, koji je izmijenjen i dopunjen 2011 godine. Prema zaključcima pravnih eksperata, kojima je okončan posljednji program podrške – Twinning light, konstatovano je da je BiH u najvećoj mogućoj mjeri usvojila evropske standarde. Važno je konstatovati da je Zakon o zaštiti ličnih podataka inkorporirao odredbe Direktive 95/46. Dakle, iako BiH nema status kandidata, primjenila je najviše evropske standarde, kao što su to zemlje članice EU.

Osim Zakona o zaštiti ličnih podataka, kao propisa *lex generalis*, značajno je istaknuti da je i u drugim važnim oblastima regulisana zaštita ličnih podataka. U svim krivičnim zakonima, kojih u BiH postoje četiri, propisano je krivično djelo “protivzakonite obrade ličnih podataka”. Ovo djelo čini službeno lice koje bez pristanka pojedinca, protivno uslovima propisanim zakonom, obrađuje lične podatke. Za ovo djelo zapriječena je novčana kazna ili kazna zatvora do šest mjeseci.

Također, u Bosni i Hercegovini obezbijeđena je sudska zaštita ličnih podataka i kroz parnični postupak za naknadu nematerijalne štete po Zakonu o obligacionim odnosima.

Zakon o zaštiti ličnih podataka, predstavlja osnovnu legislativu u vezi obrade ličnih podataka. Zakon svim licima na teritoriji Bosne i Hercegovine osigurava poštivanje prava na privatnost u pogledu obrade ličnih podataka koji se na njih odnose.

Ovim Zakonom propisani su:

- Opšte odredbe: predmet zakona; obim primjene i definicije,
- Osnovni principi zakonite obrade ličnih podataka u koje spadaju: Pravni osnov za obradu ličnih podataka i to saglasnost lica na koja se podaci odnose ili obrada bez saglasnosti kada postoji drugi preovlađujući interes kao što je izvršavanje zakonom utvrđenih nadležnosti, zaštita zakonitih interesa druge strane, pristupanje pregovorima za zaključenje ugovora, javni interes, izvršavanje legitimnih aktivnosti političkih stranaka, pokreta udruženja građana; Uslovi za obradu posebne kategorije ličnih podataka (biometrijski podaci, zdravstveni podaci, krivične presude, nacionalna pripadnost, članstvo u sindikatima i sl) saglasnost ili zakon; Sigurnost podataka - Plan kojim su propisane organizacijske i tehničke mjere za sigurnost podataka su dužni donijeti svi kontrolori; dužnost prijavljivanja zbirki ličnih podataka, prenos podataka u inostranstvo,
- Prava nosioca podataka da pod određenim uslovima ima pravo dobiti informaciju o svojim ličnim podacima osim kada su ispunjeni zakonski uslovi da mu se to pravo uskrati; pravo na ispravku podataka,
- Organ zadužen za zaštitu podataka,
- Kaznene odredbe: najmanja kazna 100 KM (50 EUR); najveća kazna 100,000 KM (50 000 EUR)

Kao nezavisno nadzorno tijelo, Agencija za zaštitu ličnih podataka ima sve potrebne kompetencije i ovlaštenja uključujući i izricanje kazni u slučaju kršenja zakona o zaštiti ličnih podataka. Odluke Agencije su konačne i mogu se ukinuti samo putem sudske odluke.

Agencija je osnovana 2008 godine. Ima 25 zaposlenih službenika i budžet od 1.280.000 KM (655,000 EUR). Agencija ima slijedeće nadležnosti i ovlaštenja:

- Rješavanje po prigovorima nosilaca ličnih podataka,
- Vršenje inspekcijuskog nadzora,
- Davanje mišljenja na zakone,
- Davanje savjeta i mišljenja,
- Održavanje Glavnog registra,
- Nalaganje mjera u vezi zaštite ličnih podataka i mogućnost izdavanja naloga za novčano kažnjavanje i
- Međunarodnu saradnju.

Bez obzira na sve navedeno, ne možemo ustvrditi da je stanje zadovoljavajuće, ali u odnosu na pravne i političke prilike u našoj zemlji odgovorno tvrdimo da je naša zemlja na dobrom putu da postigne zadane ciljeve.

Kao uostalom u svim drugim oblastima života i rada, postizanje rezultata ne zavisi samo od oficijelnih tijela vlasti već i od drugih pravnih i političkih prilika koje postoje u nekoj zemlji.

U prilog ovome su rezultati rada Agencije po svim segmentima kao što su prigovori koji dokazuju posvećenu svijest građana o važnosti zaštite ličnih podataka. (kraj)